

Οι μεγάλες κατακτήσεις της Ρώμης

Συνέπειες και
μεταρρυθμιστικές
προσπάθειες

Ιστορία Α' Λυκείου
Κεραμειών

Η Ρώμη επεκτείνεται...

- 5^{ος}-3^{ος} αι. π.Χ.
- Οι Ρωμαίοι επικρατούν απέναντι
 - Στους γειτονικούς λαούς της Ιταλίας
 - Στους Ετρούσκους
 - Στους Έλληνες της κάτω Ιταλίας

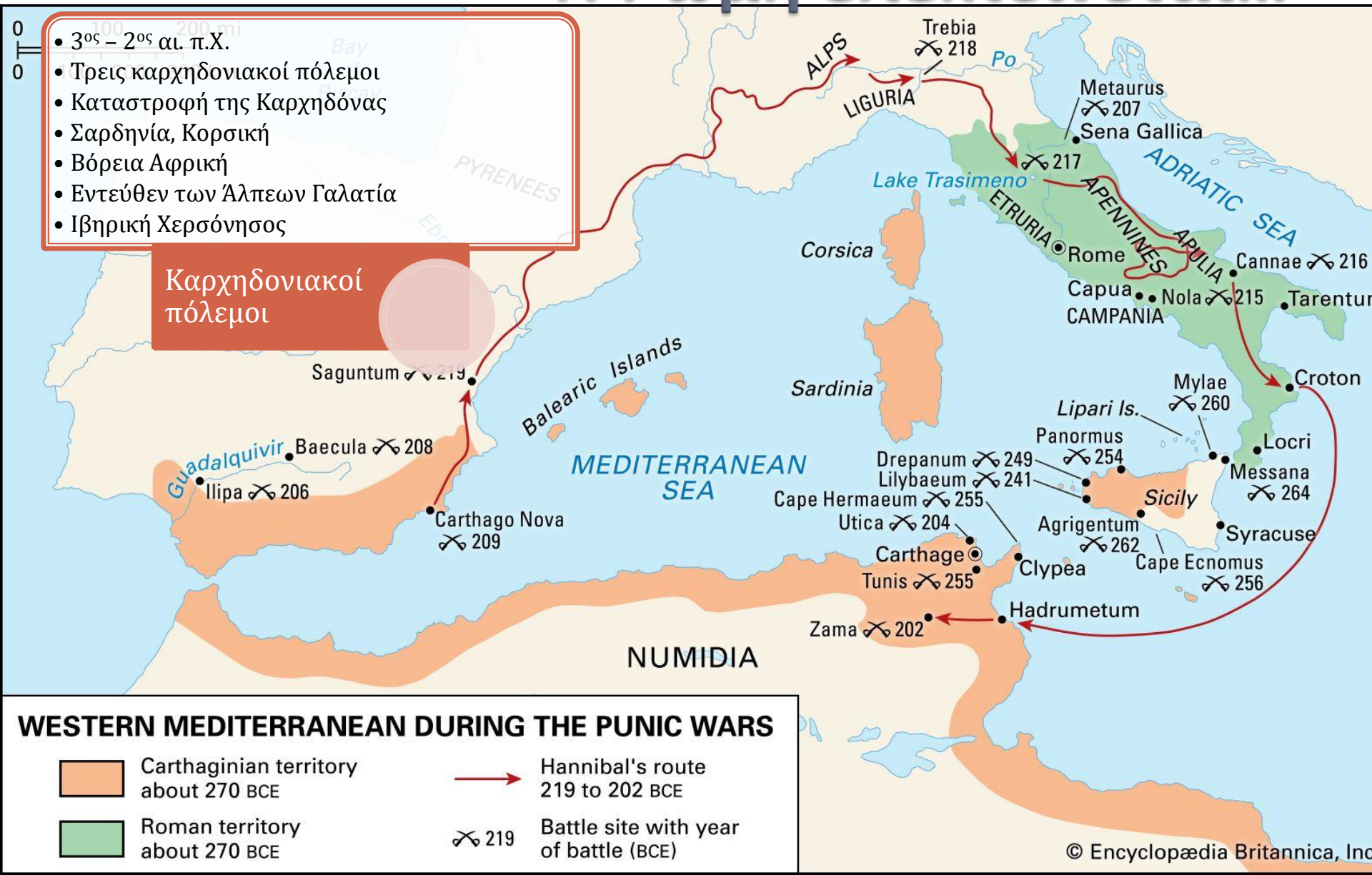
Κατάκτηση Ιταλίας

Η Ρώμη επεκτείνεται...

- 3^{ος} – 2^{ος} αι. π.Χ.
- Τρεις καρθηδονιακοί πόλεμοι
- Καταστροφή της Καρχηδόνας
- Σαρδηνία, Κορσική
- Βόρεια Αφρική
- Εντεύθεν των Άλπεων Γαλατία
- Ιβηρική Χερσόνησος

Καρθηδονιακοί πόλεμοι

CARTHAGO DELENDAST

Η Ρώμη επεκτείνεται

Η Ρώμη ΕΠΕΚΤΕΙΝΕΤΑΙ

...

Κατακτήσεις στη Δύση

- 2^{ος} αι.
- Καταστολή εξέγερσης στην Ισπανία
- Ολοκλήρωση της κατάκτησης της εντεύθεν των Άλπεων Γαλατίας

Κατακτήσεις στην Ανατολή

- 2^{ος} αι.
- Μακεδονία
- Ιλλυρία
- Νότια Ελλάδα
- Νίκη επί της Συρίας
- Πέργαμος
- 146 π.Χ. Ολόκληρη η Ελλάδα υπό τους Ρωμαίους

Συνέπειες των κατακτήσεων

- ▶ Δημιουργείται ένα μεγάλο και ισχυρό κράτος
- ▶ Πλούτος και ευημερία στον ρωμαϊκό λαό
- ▶ Επιπτώσεις
 - Οικονομικές
 - Πολιτικές
 - Κοινωνικές
 - Εμφύλιοι πόλεμοι:
 - Διαρκούν πάνω από έναν αιώνα
 - Στόχοι: Αποκατάσταση της ισορροπίας στη ρωμαϊκή κοινωνία
 - Παγίωση της ρωμαϊκής κυριαρχίας στη Μεσόγειο
 - Ανάγκη πολιτειακών αλλαγών – τέλος του Δημοκρατικού Πολιτεύματος

Συνέπειες των κατακτήσεων

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ

- Βιοτεχνία και εμπόριο, πέρα από την αγροτική οικονομία
- Εξαφάνιση μικρών ιδιοκτητών
- Επικρατεί η εργασία των δούλων

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ

- Συγκλητικοί: γαιοκτήμονες, παλιές οικογένειες, δημόσια αξιώματα
- Ιππείς: οι «νέοι πλούσιοι» - έμποροι, δημοσιώνες
- Απλοί ρωμαίοι πολίτες γίνονται ρωμαϊκός όχλος
- Δούλοι: αγοραπωλησία αιχμαλώτων στα σκλαβοπάζαρα

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ

- Οι συντηρητικοί Ρωμαίοι υιοθετούν (χωρίς μέτρο και με υπερβολές) στοιχεία από τους πολιτισμούς που κατακτούν
- Μεγάλη επίδραση του ελληνικού πνεύματος και τέχνης

...και οι ανώτερες τάξεις

Μεταρρυθμιστικές προσπάθειες

- ▶ Οι κατακτήσεις φέρνουν αλλαγές
- ▶ ΑΛΛΟΙΩΣΗ ηθών
- ▶ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ από προγονικές αρετές
- ▶ Ορισμένοι Ρωμαίοι σκέφτονται ότι αυτή η κατάσταση πρέπει να ελεγχθεί

Thomas Couture "Romans in the Decadence", 1847

Μεταρρυθμιστικές προσπάθειες

Κάτων ο
Τιμητής

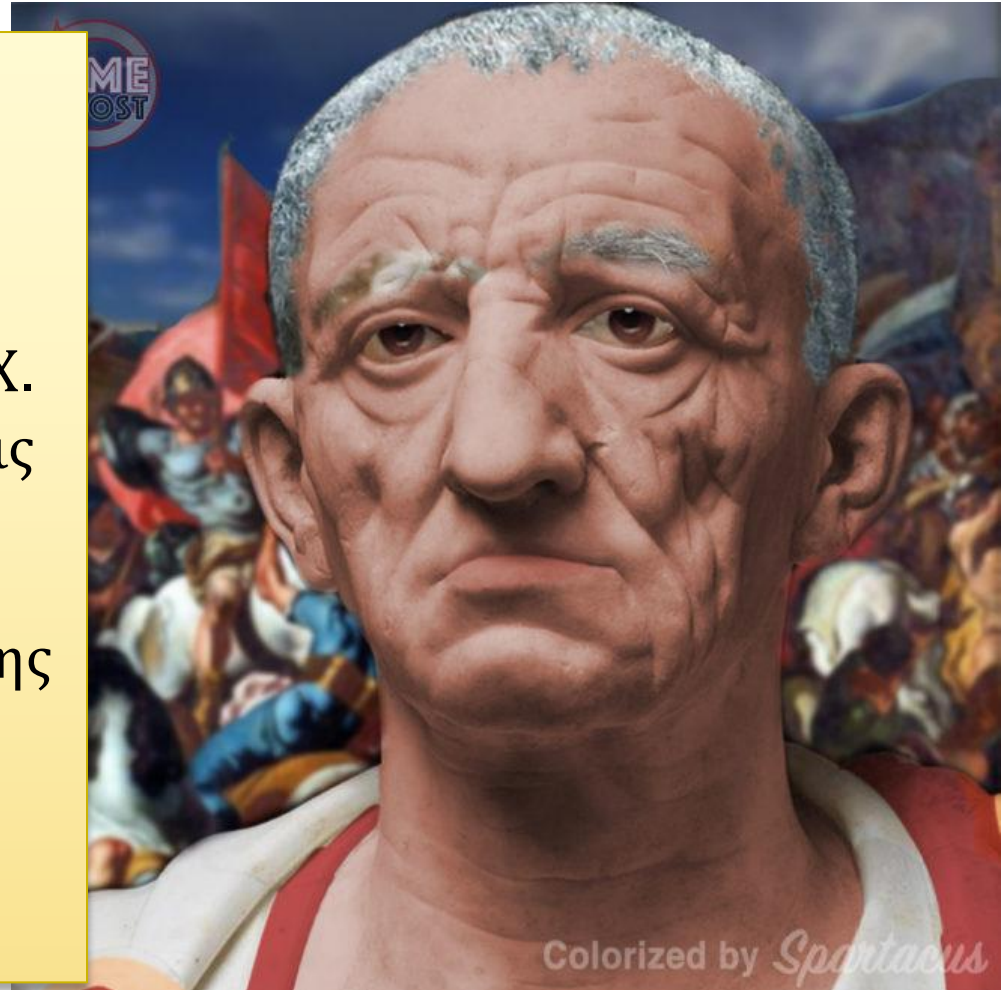

Τιβέριος και
Γάιος Γράκχοι

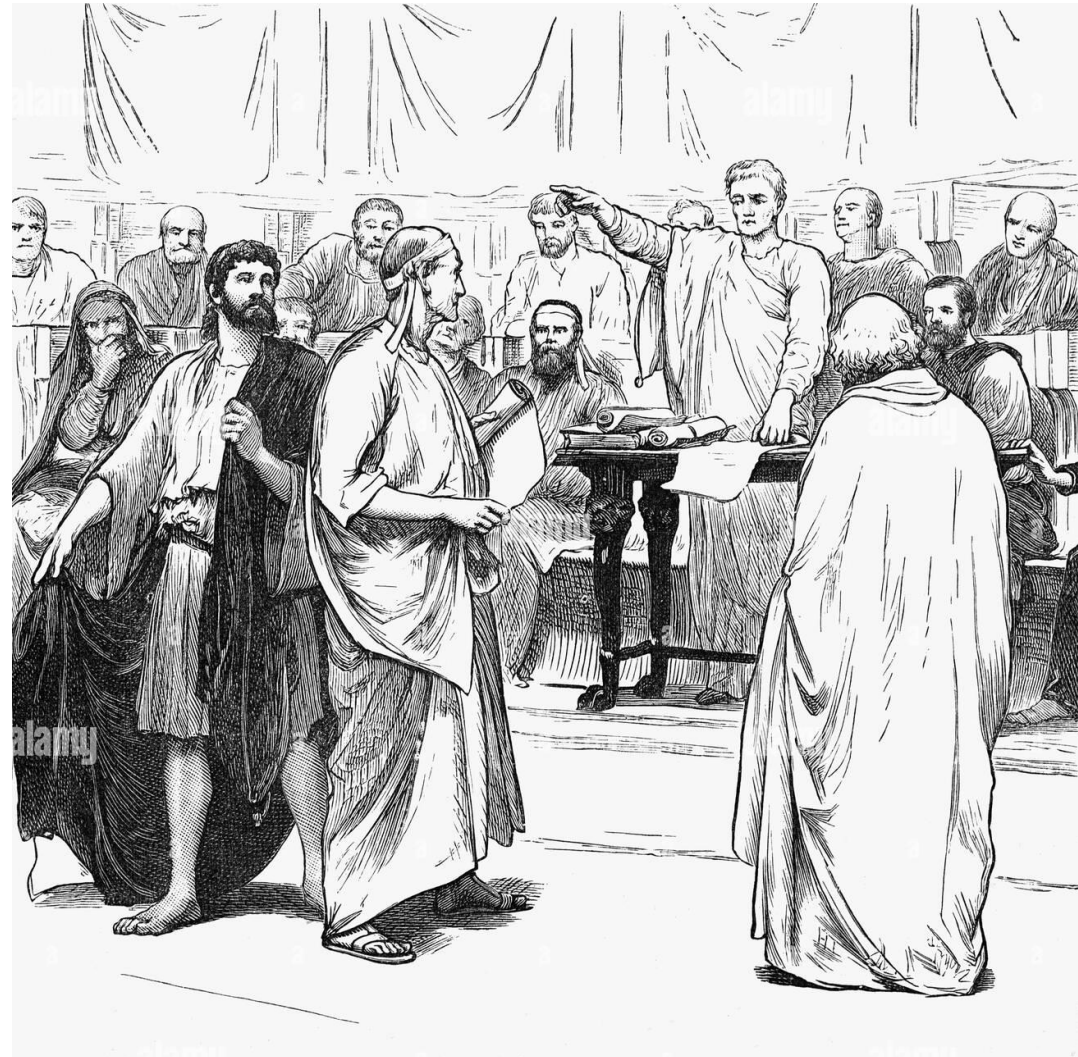
Κάτων ο Τιμητής (Cato)

- ▶ Μορφωμένος
- ▶ Διακρίσεις σε πολέμους
- ▶ Διακρίσεις σε δημόσια αξιώματα
- ▶ Γίνεται Τιμητής το 184 π.Χ.
- ▶ Είχε συντηρητικές απόψεις και αρχές
- ▶ Πρωταγωνιστεί στην προσπάθεια αντιμετώπισης της διαφθοράς
 - Πολιτικής
 - Κοινωνικής

Κάτων ο Τιμητής (Cato)

- ▶ Επιχειρεί κάθαρση στις τάξεις συγκλητικών και ιππέων
- ▶ Σειρά μέτρων :
 - για να περιορίσει την πλεονεξία τους
 - Για να ελέγξει τη συμπεριφορά τους
- ▶ Θεωρεί ότι αιτία για την αλλοίωση των ρωμαϊκών ηθών ήταν η υιοθέτηση του ελληνικού πολιτισμού και συνηθειών
- ▶ Έφτασε στα άκρα, αποστρεφόταν ό,τι ελληνικό, παρ' όλο που ο ίδιος είχε ελληνική παιδεία
- ▶ Είχε αγαθά κίνητρα
- ▶ Η προσπάθεια απέτυχε – οι αλλαγές είχαν ριζώσει στην κοινωνία

Τιβέριος Γράκχος

- ▶ Εκλέγεται Δήμαρχος το 133 π.Χ.
- ▶ Θεσπίζει τον ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΝΟΜΟ:
 - Κανείς δεν μπορεί να έχει περιουσία πάνω από 500 πλέθρα (1 πλέθρον = 2,3 στρέμματα), δηλαδή 1.150 στρέμματα
 - Αν κάποιος είχε παραπάνω, μπορούσε να κρατήσει από 250 στρέμματα για καθένα από τα 2 αρσενικά παιδιά του
 - Κανείς δεν μπορούσε να έχει πάνω από 1000 πλέθρα
 - Η δημόσια γη διανεμόταν στους ακτήμονες (= όσους δεν είχαν περιουσία)
 - Από τα κτήματα που θα επέστρεφαν οι πλούσιοι, θα δίνονταν 30 πλέθρα ανά πολίτη που δεν είχε ιδιοκτησία

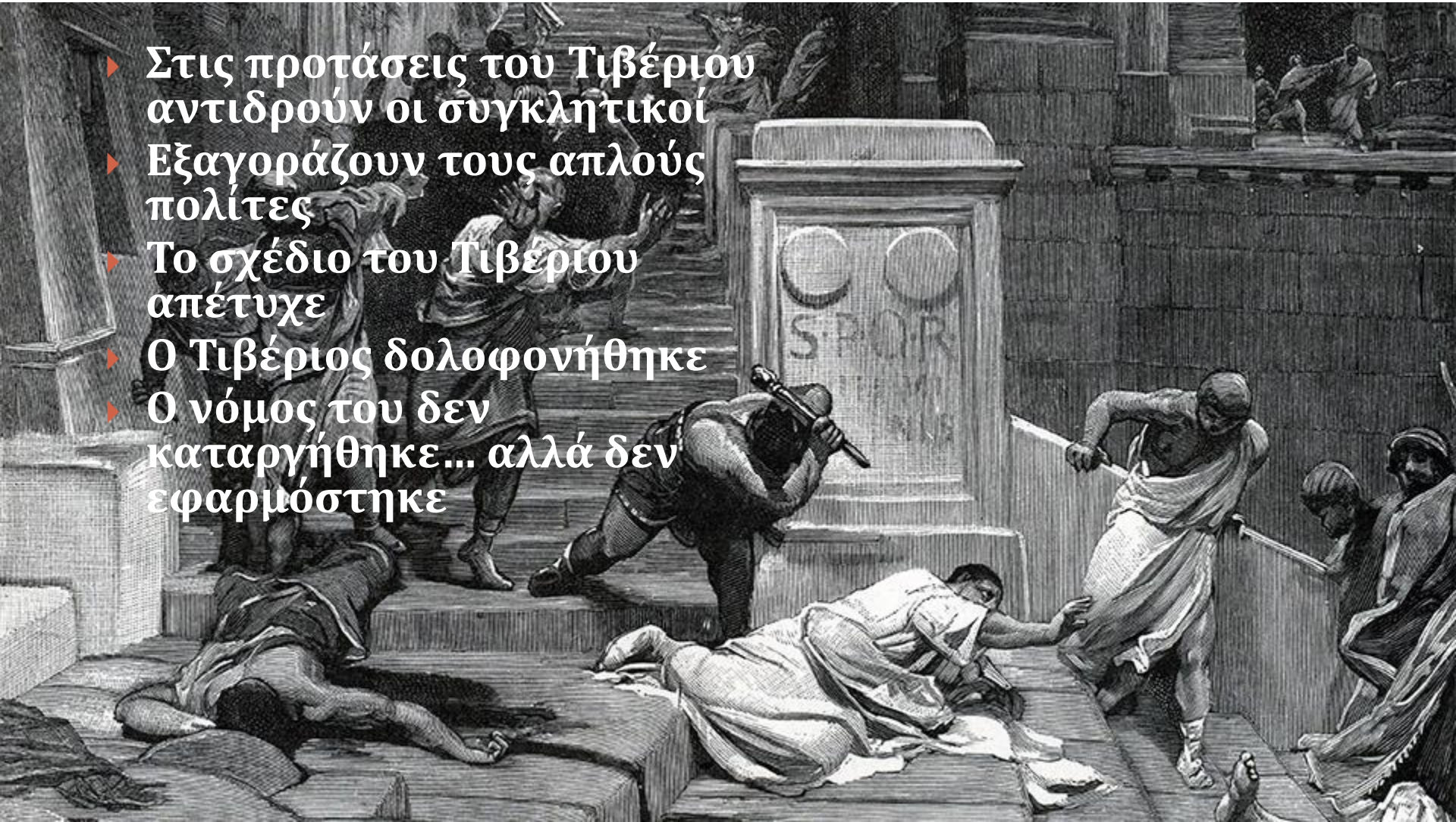
Τιβέριος Γράκχος

- ▶ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΘΗΣΑΥΡΟ ΤΗΣ ΠΕΡΓΑΜΟΥ
 - Ο βασιλιάς της Περγάμου, Άτταλος ο Γ' πέθανε το 133 π.Χ.
 - «Κληροδότησε» πεθαίνοντας το κράτος του στον ρωμαϊκό λαό
 - Ο Τιβέριος πρότεινε: ο θησαυρός να μοιραστεί στους ακτήμονες για να αγοράσουν εργαλεία και να καλλιεργήσουν τα κτήματα που αποκτούσαν

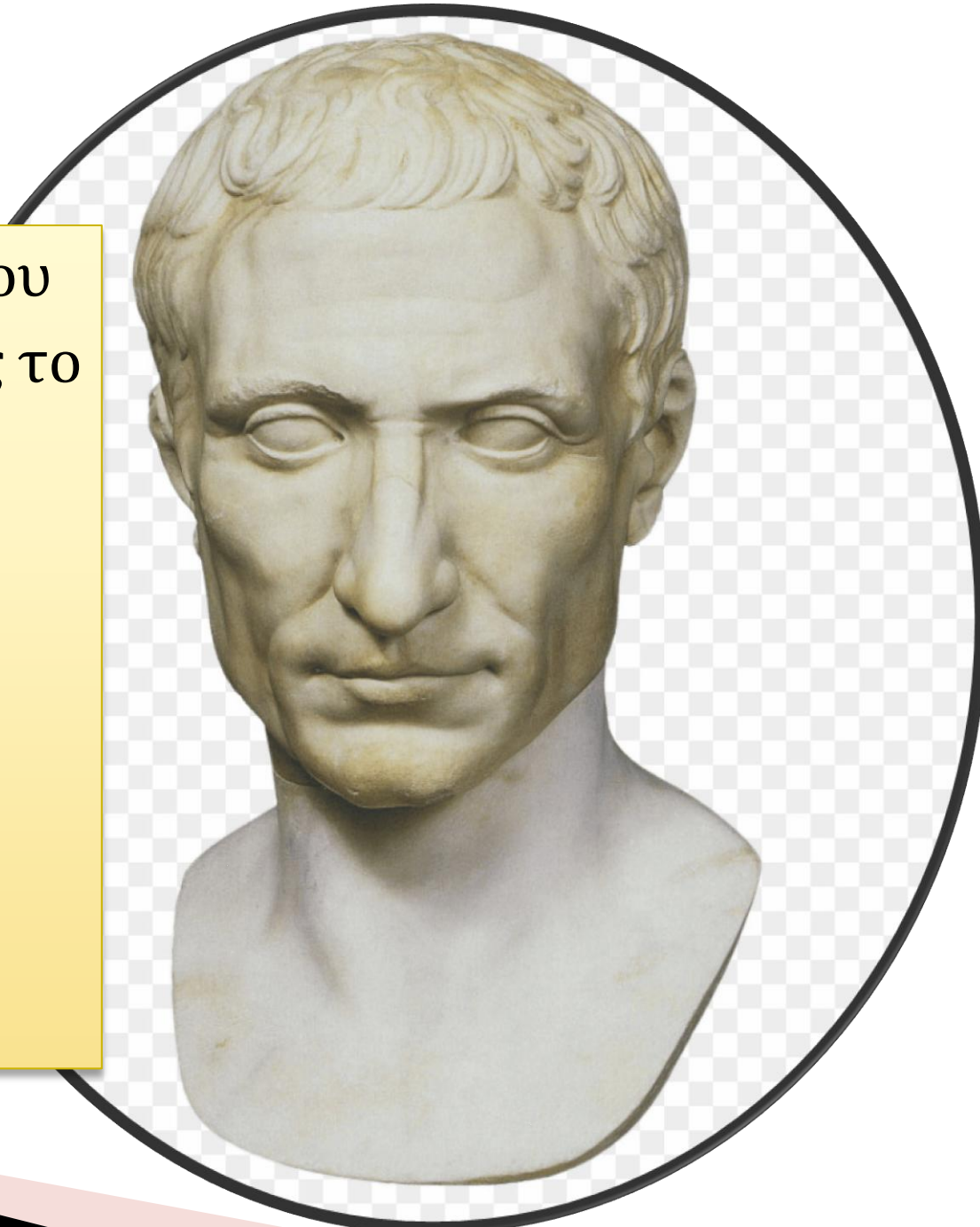
Τιβέριος Γράκχος

- ▶ Στις προτάσεις του Τιβέριου αντιδρούν οι συγκλητικοί
- ▶ Εξαγοράζουν τους απλούς πολίτες
- ▶ Το σχέδιο του Τιβέριου απέτυχε
- ▶ Ο Τιβέριος δολοφονήθηκε
- ▶ Ο νόμος του δεν καταργήθηκε... αλλά δεν εφαρμόστηκε

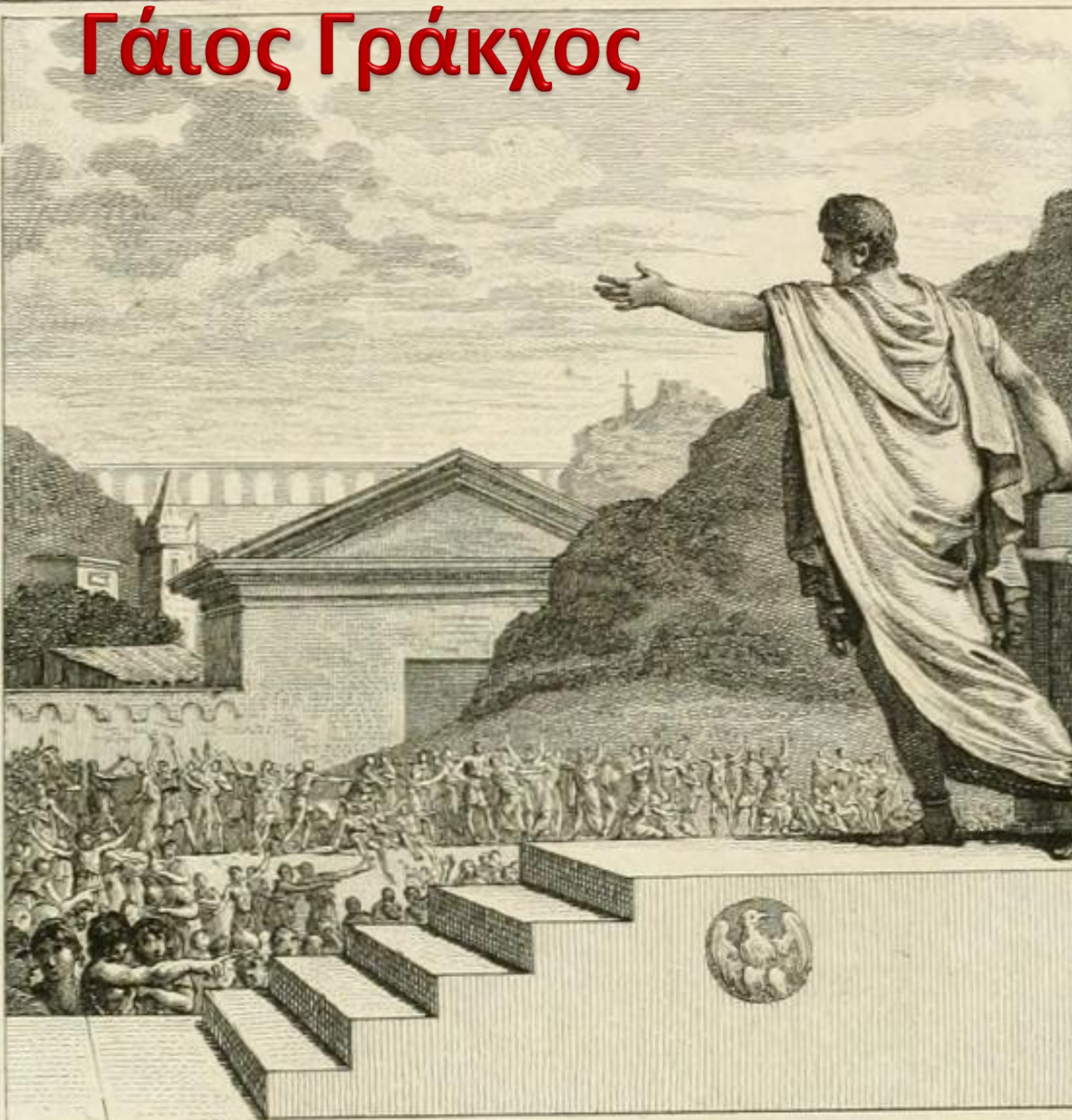

Γάιος Γράκχος

- ▶ Αδελφός του Τιβέριου
- ▶ Εκλέγεται δήμαρχος το 123 π.Χ.
- ▶ Εμπνέεται από τον Τιβέριο
- ▶ Ήθελε, επιπλέον, να περιορίσει τη δράση της Συγκλήτου

Γάιος Γράκχος

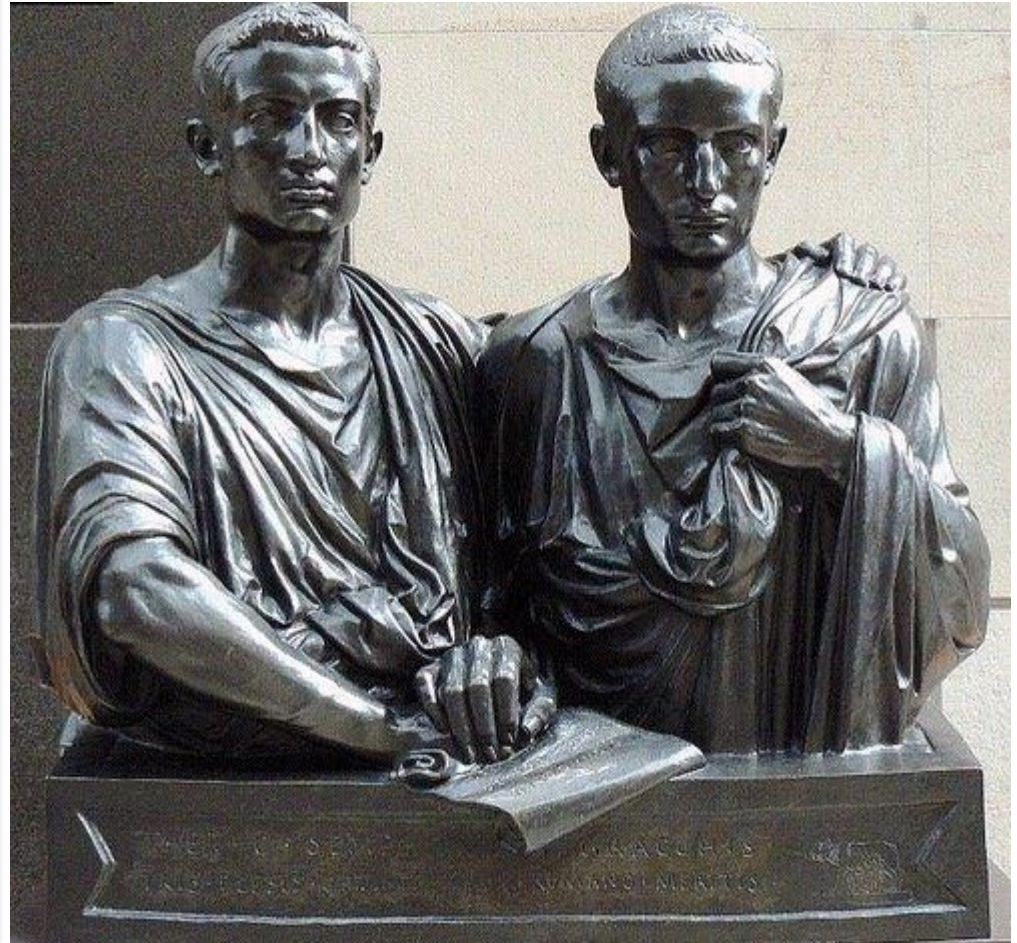

- ▶ ΦΙΛΟΛΑΪΚΑ ΜΕΤΡΑ
- ▶ Εφαρμόζει τον αγροτικό νόμο του αδελφού του
- ▶ Νέα μέτρα για να βοηθήσει τους ακτήμονες:
 - Ιδρύει αποικίες στις κατακτημένες περιοχές και τοποθετεί εκεί ακτήμονες
 - Μειώνει τα χρόνια της στράτευσης
 - Αυξάνει τον στρατιωτικό μισθό
 - Διανομή σιταριού στους φτωχούς της Ρώμης

Γάιος Γράκχος

► ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΝΑ ΕΛΕΓΞΕΙ ΤΗ ΣΥΓΚΛΗΤΟ

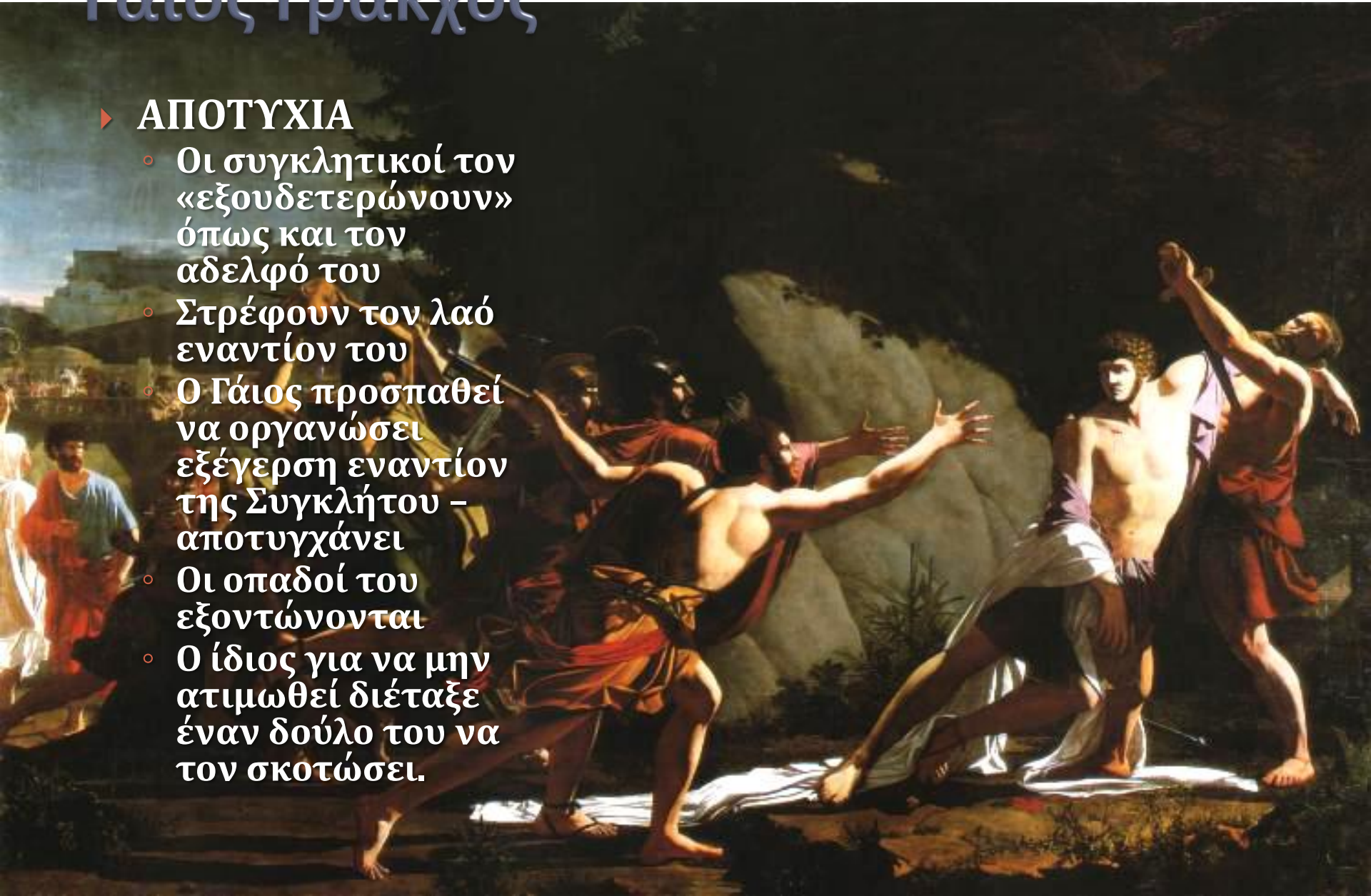
- Συγκροτεί δικαστήρια από Ιππείς, που εκδίκαζαν υποθέσεις που αφορούσαν συγκλητικούς
- Εμπόδισε τη δυνατότητα που είχαν οι συγκλητικοί να επιλέγουν οι ίδιοι τις συγκλητικές επαρχίες

Γάιος Γράκχος

▶ ΑΠΟΤΥΧΙΑ

- Οι συγκλητικοί τον «εξουδετερώνουν» όπως και τον αδελφό του
- Στρέφουν τον λαό εναντίον του
- Ο Γάιος προσπαθεί να οργανώσει εξέγερση εναντίον της Συγκλήτου – αποτυγχάνει
- Οι οπαδοί του εξοντώνονται
- Ο ίδιος για να μην ατιμωθεί διέταξε έναν δούλο του να τον σκοτώσει.

Αποτελέσματα της προσπάθειας των Γράκχων

Τι ήθελαν να πετύχουν;

- Έλεγχο ανισότητας
- Αποδυνάμωση συγκλητικών
- Αποκατάσταση μεγάλου μέρους των ακτημόνων

Τι πέτυχαν;

- Ουσιαστικά το έργο τους απέτυχε
- Η κατάσταση που είχε διαμορφωθεί με τις κατακτήσεις δεν ευνόησε τις αλλαγές
- Ωστόσο κάποιοι (λίγοι) ευνοήθηκαν από τα μέτρα και εξελίχθηκαν σε δυναμική κοινωνική ομάδα